

ČESKÝ FILM PO ROCE 1989

Mgr. Jitka Lanšperková

1. 10. 2021

Situace v kinematografii 80. léta

- Prostředí normalizace
 - *Jasně daný dramaturgický plán*
 - *Trezorové filmy*
- Tvůrci, jejichž filmy rezonují (jsou známy) dodnes
- Stabilní zázemí a infrastruktura
- Státní monopol
- Týdeníky v kinech

Filmy normalizace

- *Vesničko má středisková* (r. Jiří Menzel, 1985) – 3,4 mil diváků
- *Jáchyme, hod' ho do stroje* (r. Oldřich Lipský, 1974) – 2,5 mil diváků
- *Jak utopit doktora Mráčka aneb Konec vodníků v Čechách* (r. Václav Vorlíček, 1974) – 2,2 mil diváků
- *Postřižiny* (r. Jiří Menzel, 1980) – 2 mil diváků
- „*Marečku, podejte mi pero!*“ (r. Oldřich Lipský, 1976)
- DANIELIS, Aleš a Radko HÁJEK. Film a divák II. České filmy – přivrácená tvář. *Film a doba*. 1989, roč. 35, č. 2, s. 76.

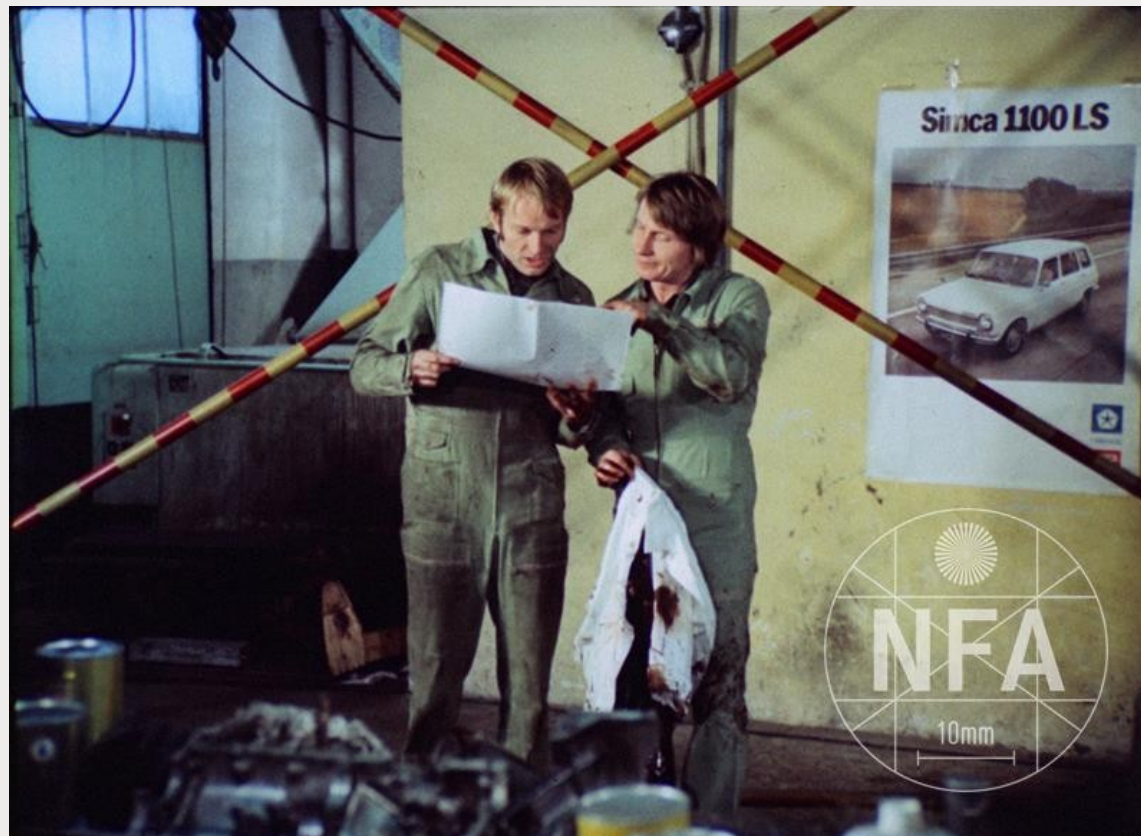
Vesničko má středisková

- <https://www.youtube.com/watch?v=LksAduDoO7k>

Jáchyme, hod' ho do stroje

- <https://www.youtube.com/watch?v=V-xliOEKW5M>

Jak utopit doktora Mráčka aneb...

- <https://www.youtube.com/watch?v=NKqMqwTh1ss>
-

Státní monopol

- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1962-13>
- Československý film – výrobní hospodářská jednotka
 - *Filmové studio Barrandov*
 - *Krátký film Praha*
 - *Filmové studio Gottwaldov*
 - *Ústřední půjčovna filmů*
 - *Československý filmexport*
 - *Filmové laboratoře Barrandov*
 - *Filmový průmysl*
 - *Československý filmový ústav*

Rok 1989 – vertikální dezintegrace

- 17. 11. 1989 sametová revoluce
 - *Konec komunistického režimu – v kii organizace Občanského fóra*
 - *Znovuobnovení FITES*
 - *Vznik konkurenčního prostředí*
 - *Rozpad financování filmů*
 - *Orientace na otevřený trh a kapitalismus*
 - *-> **privatizace českého filmu***

Privatizace

- Přejít od státního vlastnictví k vlastnictví soukromému
- Zrušení státních monopolů
- Nutnost hledat jiné způsoby výdělků
 - *Runaway production*
 - *Vedlejší činnost (Dermacol, lyžařské vázání Marker)*
- Zanikají známé filmové výroby a studia
- Ztráta poměrně vysokého postavení ve státní struktuře

Privatizace konkrétních podniků

- Ústřední ředitelství ČS filmu
 - *Zrušeno ke dni 31. 12. 1990*
 - *Všechny zbylé organizace se převádí do působnosti vlády*
 - *Nevznikla žádná nová nástupnická organizace !!!*
- Filmový průmysl
 - *Zlikvidován v roce 1992*
 - *Radikálně snížena výroba (nevznikala nová kina...)*

Privatizace konkrétních podniků

- Československý filmexport
 - *Ztráta monopolu na nákup ze zahraničí*
 - *Přerod na Filmexport Home Video, Filmexport Prague Distribution*
 - *Československý filmexport jde do likvidace*

Privatizace konkrétních podniků

- Ústřední půjčovna filmů
 - *Nyní Bonton a Cinemart*

Privatizace Gottwaldova

- Nové vedení – Miloň Terč
- Omezení výroby, útlum jednotlivých oddělení, rušení provozů
- Povedlo se zachovat Zlín Film Festival
- Zisky z výroby hraných a animovaných filmů
- Reklamní činnost, pronájmy, výroba audio a videokazet
- Vyšší odborná škola filmová

A

Normal Use
ECP-ESLAs

Normal Use
ECP-ESLAs

IN
 OUT

D-C60

60 MIN
DIGITAL AUDIO
TAPES

 TDK

Privatizace Barrandova

- Novým ředitelem je Václav Marhoul
 - *Výrazně redukuje výrobní plán a počet zaměstnanců*
 - *Snaha o mezinárodní spolupráci, bezúspěšná*
- Založení Cinepont a.s. pro privatizaci (FITES to nepodporoval)
- Cinepont jako jediný uchazeč vyhrál konkurz

Privatizace Barrandova

- Zlatá akcie pro FNM
 - *Snaha státu zajistit kontinuitu filmové výroby*
 - *Právo veta pro*
 - Změnu stanov společnosti Cinepont
 - Nakládání s pozemkem
 - Zrušení společnosti
 - *Zpochybňována pro nejasnou definici v obchodním zákoníku*

Neviditelná ruka trhu: privatizace Barrandova

- r. Martin Kohout, 2012
- V závěru videotime

Privatizace Krátkého filmu

- Zrušen bez likvidace -> nová společnost KF, a.s. založena Ústředním ředitelstvím ČSF a České státní pojišťovny
- Tzv. první privatizace:
 - *Návrh na privatizaci byl zkoumán na MK ČR pouhý jeden den*
 - *Chyběl soupis celého majetku*
 - *Chybělo info o základním kapitálu*

Privatizace Krátkého filmu

- Dva právní rozbory
- Nemožnost **převodu** autorských práv dle autorského zákona § 19, odst. 2 vs. **přechod** autorských práv v případě vložení majetku do nové společnosti
- O výsledku tohoto sporu by měl rozhodnout soud
- Návrh žaloby byl připraven v roce 1997 – nedošlo k projednání

Privatizace Krátkého filmu

- Dokončena v roce 1993 kuponovou metodou
- Studia
 - *Studio 1, Studio 7, Studio ,89*
 - *Studio Jiřího Trnky (loutkový film)*
 - *Studio Bratři v triku (kreslený film)*
 - *Studio HaD film (dokumentární film)*
 - *Studio Hoffilm*
 - *Studio Prima (televizní pořady)*
 - *Studio J. A. Komenského (výukové filmy)*

Privatizace Krátkého filmu

- Řešení finančních problémů
- Mezinárodní koprodukce hraného sci-fi filmu *Nexus*
- Španělsko Filmagic SL
- Velká Británie Golden Pictures

NEXUS, r. José Mariá Forqué

- Mezinárodní koprodukční sci-fi, natočená v barrandovských ateliérech za účasti českých herců, je pokusem o vědeckofantastickou pohádku ve stylu Hvězdných válek či Star Treku. Několik pozemšťanů se ocitne ve vzdálené budoucnosti na cizí planetě, kterou sužuje despotická vláda čarodějného vůdce. Pozemský mladík iniciuje úspěšné povstání.

Privatizace Krátkého filmu

- Řešení finančních problémů
- Mezinárodní koprodukce hraného sci-fi filmu *Nexus*
- Španělsko Filmagic SL
- Velká Británie Golden Pictures
- Divácký propadák, ztráta investic

Privatizace Krátkého filmu

- Rok 1995 festival Zlatý Golem
- Jasný podnikatelský záměr a snaha konkurovat KVIFF
- -> KF je na pokraji zániku
- V roce 1998 jej zachraňuje Česká pojišťovna navýšením vkladu, ale nikam to nevede
- V roce 2005 ČP odprodává svůj podíl podnikateli Richardu Benýškovi

Kde je Maxipes Fík a Ferda Mravenec?

- <https://artycok.tv/31146/kratky-film>
- <https://e-petice.cz/petitions/kde-je-maxipes-fik-.html>
- https://www.lidovky.cz/domov/kde-je-maxipes-fik-snad-filmove-dedictvi-neshnije-v-archivu-soukromeho-vlastnika.A170103_133540_In_domov_sk

Paradox privatizace

Paradox

uvolnění tvorby, žádné státní objednávky, tzv. nezávislý film, trezorové filmy mohou do kin, nové možnosti pro akční podnikatele

X

nulové zázemí, rozpad všech standardizovaných produkčních mechanismů

K čemu to vedlo?

- Postupně vznikají malé soukromé firmičky na výrobu (nejen) dokumentárních filmů
- Dodávají v 99 % do ČT a občas do jiných televizí (Nova)
- V začátku to ale bylo nelegální!
- Benešovy dekrety byly zrušeny až v roce 1993
- Novela zákona o kii nebyla dostatečnou prioritou = schválení trvalo několik let
- Nutno dekrety kreativně obcházet

Povinné filmy

- *NEXUS*, r. José Mária Forqué, 1994 (90 min)
- *Neviditelná ruka trhu: privatizace Barrandova*, r. Martin Kohout, 2016 (60 min)
- *Krátký film*, r. Jiří Havlíček a Pavel Ryška, 2016 (30 min)

Povinná četba

- POLÁČKOVÁ, Barbora. *Propagace českého filmu v zahraničí. Od Filmexportu po České filmové centrum*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Bakalářská práce.
 - *Vybrané kapitoly ve studijních materiálech*
- STRNAD, Pavel. *Transformace české kinematografie v letech 1989–1999*. Praha: FAMU, 2000. Diplomová práce.
 - *Vybrané kapitoly ve studijních materiálech*

Dobrovolná četba

- KABÁTOVÁ, Šárka. Kde je Ferda Mravenec?. *Lidovky*, 2017
 - https://www.lidovky.cz/domov/kde-je-maxipes-fik-snad-filmove-dedictvi-neshnije-v-archivu-soukromeho-vlastnika.A170103_133540_In_domov_sk
- DANIELIS, Aleš a Radko HÁJEK. Film a divák II. České filmy – přivrácená tvář. *Film a doba*. 1989, roč. 35, č. 2, s. 76.
 - *Sken*